

ΣΤΗ ΜΕΔΟΥΣΑ

ὦ Μέδουσα, ποὺ ἀντὶς μαλλιά φίδια ἀρμαθιὲς φοροῦσες
καὶ πέτρωνες, μὲ μιὰ ματιὰ, καθένα ποὺ θωροῦσες,
Ἄν ἤμουν πλούσιος, βασιλιάς, καὶ πλούτη καὶ κορῶνες
θὲ νάδινα γιὰ δυὸ ματιῖς, σὰν τὶς δικές σου, μόνες!

Νὰ μὴ μου καῖγαν τὴν καρδιά σὰν ἄλλες· νὰ μ'ἰλλάζαν
σὲ μαρμαρένιο ἄγαλμα εὐθύς ποὺ μὲ κοιτάζαν
μὲ τεχνικὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη, ὅπως σκαλίζει
ὁ Γλύπτης καὶ τὴν ἀκομψή τὴν πέτρα τὴ στολίζει.

Ἀναισθησία κ' ἐμορφιά νὰ εἶχ' ἀδελφωμένες
ὅπως τὶς ἔχει στὴ ζωὴ κ' ἡ Μοῖρα μοιραγμένες·
Κι ἂν τύχαινε καὶ τ' ἄγαλμα, ποὺ γίνονται, νὰ σποῦσε
ἀκόμα σὰν ἀνήξερο τὸ στόμα νὰ γελοῦσε....

Γ. Γ. ΚΑΡΒΩΝΙΔΗΣ.

ΤΟ ΚΕΡΑΣ

I

Μιὰ βραδυὰ, ἡ ἀλησμόνητή του φωνὴ ἀκούστηκε
ἐξαφνα στὴν ἐρημιὰ τῆς ἐξοχῆς. Ὅλο τὸ χωριὸ τὴν
ἄκουσε μὲ ἐκπληξί, καὶ οἱ βράχοι τῆς ἀκρογιαλιᾶς
τὴν ἀντήχησαν κουρὰ καὶ ἀρχὰ, ὥσπιν ἀσυνήθιστοι
σ' αὐτὴ τὴν ξένη βοή. Ἐπαιξε ἓνα ἀρχαῖο σκοπὸ
κυνηγετικὸ μ' ἀξιοθαύμαστη καὶ διαβολικὴ τέχνη.
Τὸ σκοπὸ τὸν ἠγνώρισεν μὲ τὸ νὰ τὸν εἶχε ἀκούσει
καὶ ἄλλοτε σ' ἓνα μου ταξίδι· μὲ τέτοιους σκο-
ποὺς οἱ ἄρχοντες τοῦ μεσαιῶνος τρέγοντας μὲ ἄλογα
καὶ σκύλους, κυνηγοῦσαν τὸ ἐλάφι στὰ ἀπέραντα
δάση τους.

Σφάλιζεν τὰ μύτικα μου καὶ ἀκούοντας τὸ ἄγριο
τραγοῦδι μου φάνηκε νὰ βλέπω τὸν κυνηγὸ ποὺ
πρόσταζε τὰ σκυλιὰ. Καὶ τὰ εἶδα ὕστερα νὰ τρέχουν
ἄσπλαχνα καὶ νὰ κυνηγοῦν μὲ οὐρλιάσματα τὸ
φτωχὸ ἐλάφι. Ὁ σκοπὸς ξεψύχησε μ' ἓνα παράπονο
καὶ κλάματα καὶ κατὰλαβεν πῶς ἦταν ἐκεῖνο. ποὺ
ξεψυχοῦσε.

Αὐτὸ τὸ ἄκουσμα μὲ ἔκμαε μιὰν ἀλλόκοτη
ἐντύπωση, καὶ ὅταν ἔπεσα καὶ κοιμήθηκα ἡ φαντα-
στικὴ σκηνὴ τοῦ κυνηγίου μου ξαναφάνηκε περὶ ζω-
νὴ στὸ ὄνειρό μου. Στὴν ἀρχὴ μου φάνηκε πῶς
ἤμουν σ' ἓνα δάσος κατασκότεινο καὶ ἄκουσα βοή
καὶ ταραχή. Εὐθύς κατὰλαβεν ὅτι ἦταν σκυλιὰ καὶ
κυνηγοῦσαν ἐλάφι· καὶ ἔξαφνα ἄρχισαν νὰ τρέχουν, ἀ-
πορῶντας ὅμως γιὰτὶ τάχα νὰ τρέχουν καὶ ἐγώ. Μὰ
εὐθύς πάλι ἐνόησα ὅτι τὸ ἐλάφι ποὺ κυνηγοῦσαν ἡ-
μουν ἐγώ. Τρόμαζα πολὺ μὰ ἐφρευγα σὰν τὸν ἄ-
νεμο. Καὶ ἔτρεζα, ἔτρεζα, ἔτρεζα. . . καὶ τρέγοντας

αἰσθανόμουν ὅτι τὰ σκυλιὰ πετοῦσαν καλλίτερον ἀπὸ
ἡμένα καὶ ὅτι ἀρχὰ ἢ γρήγορα θὰ μὲ πρόφθαιναν.
Ἄκουα ὅμως καὶ μιὰ παράδοξη βοή ποὺ δὲν κατα-
λάβαινα ἂν ἦταν ἀπὸ ἀέρα ἢ ἤχος ἀπὸ πάμπολλαις
σάλπιγγες μαζί· τὸ δεύτερο ὅμως μου φάνηκε πρὸ
σωστό.

Στὸ τέλος μὲ πρόφταζαν τὰ σκυλιὰ καὶ εἶδα ὅτι
δὲν μπορούσα πιά νὰ φύγω. Καὶ νάτα ποὺ πρόβαλ-
λαν ἀναρίθμητα ἄλλα ὀλόκληρα, ἄλλα ὀλόμαυρα,
ἄλλα παρδαλὰ, ὥσπιν μανοῦλά μου.... Καὶ εἶδα μεσ'
'στ' ἀπέραντο σκυλογόγι ἓνα νῆο καθάλαρη, ὅλο
κόκκινα ντυμένο, ὡμορφο πηλὸ καὶ ἄλλα μὲ ἐμ-
μορφιὰ ἄσπλαχνη, ἐμμορφιὰ κακοῦ ἀγγέλου. Βαστοῦ-
σε στὸ χεῖρ τοῦ μιὰ πελώριου σάλπιγγα καὶ πρό-
σταζε τὰ σκυλιὰ δαίμωντάς με. Καὶ στὸ πλάι τοῦ
ἀγροίκου ἄλλο ἄλογο καὶ ἄπάνω τοῦ μιὰ κοπέλλα
κ' ἐκεῖνη μεσ' στὰ κόκκινα. Ἐξαφνα ἡ καρδιά μου
ράγισε· τὴ νειὰ ἐκεῖνη τὴ γνώρισα· ἦταν ἡ ἀγάπη
μου. Κουράγιο τώρα εἶπα, ποῦ φεύγεις; πρέπει νὰ πο-
λεμήσης μπροστὰ τῆς μὲ τὸ φοικτὸ σκυλογόγι, μὲ
τὸν κακὸ τὸ νέο· ἀλλὰ τὴν ἴδια στιγμὴ ἐνοίωσα
στὸν ἑαυτὸ μου ἀδυναμία μεγάλη γιὰ νὰ παλαίψω
μὲ τὸν καθάλαρη. Δὲν ξέρω γιὰτὶ αὐτὴ ἡ φοικτὴ
βεβαιότης μου μῆκε στὸ κεφάλι καὶ ἐμεινεν στὴ θέσι
μου σὰν παγωμένος. Καὶ τὰ σκυλιὰ πρόφταναν ὀ-
λοένα, οὐρλιάζοντας τρομαχτικὰ καὶ μαζί ὀκαθαλάρης
καὶ ἡ ἀγάπη μου. Καὶ ὅταν φτάζανε κοντὰ μου εἶδα
τὸ νέο νὰ σκύβει καὶ νὰ τῆς λείει γελώντας μὲ κα-
κία: 'Αγάπη μου, τὸ πιάσαμε πιά! Καὶ κείνη
τὸν κοίταζε μὲ χαμόγελο καὶ εὐχαρίστησι... Ἄ-
γάπη του; ; ! ! !

Καὶ τὰ σκυλιὰ χιμοῦσαν περὶ ἄπάνω μου καὶ

έννοιωθα την άγρία τους την πνοή και τὸ λαχάνισμά τους γύρω μου. ἀλλὰ δὲν τὰ κοίταξα. Τὸ μάτι μου καρφώθηκε στὸν καθαλάρη και τὴ συντρόφισσά του. Τὸν εἶδα νὰ σκύβη στὴ σέλα του καὶ βλέποντάς με μὲ γέλοιο κακὸ νὰ τὴν φιλήσῃ. Τὴν ἴδιον στιγμήν έννοιωσα πὺ μὲ σπάρζαν· μὰ δὲν ξέρω ἂν ἦταν τὰ σκυλιὰ ἢ ἐκεῖνο τὸ φιλί. Καὶ ξεψυχώντας ἄκουσα πάλι τὴν τρομερὴ βοή, πὺ ἐμοιαζε βοή τοῦ ἀέρα ἢ ἡχός, ἀπὸ πύμπαλλαις σάλπιγγας μαζί.

Ἐύπνησα τρομαχμένος καὶ μὲ ἀναφυλλητό. Ἦ έντύπωσι πὺ μ' ἔκαμε τὸ ὄνειρο ἦταν πολὺ ζωηρὴ καὶ δὲν ἐκλείσκει μὰτι ὡς τὸ πρῶτ.

Τὴν ἄλλη μέρα ρώτησα γιὰ νὰ μάθω ποῖός ἦτανε ὅπου ἔπαιζε τὴν σάλπιγγα· ἄλλοι τὴν ἄκουσαν ἄλλοι ὄχι, ἀλλὰ κανέναν δὲν ἤξερε ποῖός ἦτανε.

II

Βραδυὰ γλυκεῖα, μυρωμένη, καλοκαιριοῦ. Πὺ τὸ λαμπρὸ φεγγάρι ἀσημένει τὴν ἡσυχώτατη θάλασσα καὶ ἡ θάλασσα φιλεῖ τὴν ἀκρογιαλιὰ ἀγάλια, ἀγάλια. Καὶ ἄμα πιάστη καὶ φουστῆξε ἐλαφρότατο ἀγέρακι, ἡ μυρωμένη του πνοή σὲ ξυπνάει τὴν καρδιά καὶ νοιώθεις τῆς ἐνθύμησης τὴ ψυχὴ νὰ φτερουγίζῃ γύρω σου. Καὶ μέσα στὴ λαμπράδα τῆς ἀχτίδας βλέπεις τότε νὰ διαβαίνουνε μυστικὰ τὰ φαντασμάτα τοῦ περασμένου καιροῦ. Χαῖρε, λαμπρὸ φεγγάρι, ἄστρο τῆς ἀγάπης μελαγχολικό! Ἐκεῖνη ἦταν ἀκουμπισμένη στῆς ἀκρογιαλιὰς τίς πέτρες, σὲ πλάι τῆς στέκουμουν ἄφωνος ἐγώ. Ἦ ὡρὴ λήμψι τοῦ φεγγαριοῦ ἔλουζε τὸ ὀλόλευκο πρόσωπό της· γιὰ χιλιοστὴ φορὰ προσπαθοῦσα νὰ διαδῶσω τὴ σκέψι της στὰ γλυκὰ της μάτια, πὺ εἶναι γιὰ μένα αἰώνιο μυστήριο. Τὴν ἐβλεπα καὶ τὸ ἀγεράκι μ' ἔφερε τὴν ἐνθύμησι ἀπὸ μακριὰ, μακριὰ... Καὶ ξαναπέρασε ἀπ' τὰ μάτια μου ἡ στιγμή πὺ τὴν εἶδα γιὰ πρώτη φορὰ, μικρὴ παιδοῦλα, μὲ πλεξούδες στοὺς ὤμους ῥιχμένες, καὶ τὴν ἀγάπησα τὴν ἴδια στιγμήν τρελλὰ, μὲ ὅλο τὸν πόθο τῶν δεκαπέντε μου χρόνων. Καὶ ἀκούθησαν ἄλλα χρόνια. Καὶ ἔφυγα στὰ ξένα μὲ αἵματωμένη καρδιά. Ἀσθονο δάκρυ ἔχυσα σὲ βαπόρι. Καὶ ἐκεῖ στὰ ξένα ἐζῆσα ζωὴ ἄλλη, μὰ ἡ καρδιά μου πάντα δική της. Δική της καὶ τότε, δική της καὶ τώρα, δική της αἰώνια...

Κι' ἐκεῖνη; ... Ποῖός ξέρεῖ; Ὁ ἐνόησε βέβαια τὴ φλογερὴ μου ἀγάπη. Ποιὰ γυναῖκα γελιέται σαυτό; Μὰ τόσα χρόνια τώρα, δὲν τόλημνα νὰ τῆς φανερώσω τὴν ἀγάπη μου. Καὶ τί μ' ἐμπόδιζε; δὲ ξέρω. Ἴσως ὁ φόβος μὴ μὲ πῇ ὅτι δὲν μ' ἀγαπᾷ ἢ τὸ καταλάβω ἀπ' τὴν ἀπάντησί της.

Ἐξάρνα, ἐκεῖνη τὴ στιγμήν αἰσθάνθηκα πόθο ἀκράτητο νὰ τῆς τὰ πῶ ὅλα. Ἐνοιωθα νὰ φθάνουν στὰ χεῖλιά μου λόγια ἀγάπης ἐξίσια καὶ καταλάβαινα ὅτι ἂν τᾴλεγα θὰ ἦταν πιὰ δική μου, ναί, δική μου... ἐκεῖνη!! Καὶ θᾶρμιζα νὰ τὴν μιλῶ καὶ τὴν κοίταξα φαίνεται μὲ τόσο πόθο πὺ ἡ καρδιά

της ἀναγᾶλλιασε καὶ αὐτῆς καὶ τὰ μάτια της ἔλαμψαν καὶ ἔσθυσε στὴ στιγμήν ἡ λαμπράδα τοῦ φεγγαριοῦ. Μὰ, κατάρρα! ἡ ἀλησμόνητή του φωνὴ ἀντήχησε εὐθὺς τότε στὴν ἐρημιὰ τῆς ἐξοχῆς. Καὶ τὴν ἴδια στιγμήν καταλάβα, ὅτι δὲν μπορούσα πειὰ νὰ μιλήσω· ὅπως σὲ ὄνειρο, ὅτι δὲ θὰ μπορούσα νὰ παλέψω μὲ τὸ φοβερὸ καθαλάρη. Μὰ γιὰ τὸ ἴδιο αἶσθημα καὶ τὸ ἴδιο πάγωμα τῆς καρδίας;..

Δὲν ἔπαιζε πειὰ τραγοῦδι κυνηγετικό, ἀλλὰ ἔρωτος τραγοῦδι θερμὸ καὶ σιγανὸ σὰν προσευχή. Δὲν πρόσταζε πιὰ σκυλιὰ, προσκαλοῦσε ψυχές σὲ ὑπερκόσμια λιτανεῖα. Ἀκούα παγωμένος, ἀλλὰ ἄκουα καὶ καταλάβαινα. Τὸ κατάρατο τραγοῦδι μιλοῦσε σπ' ἀληθινὰ: Πέταξε ψυχὴ στὸν αἰώνιο πόθο. Πέταξε κι' ὁ καιρὸς φεύγει φτερωτός. Πέταξε κι' εἶναι γλυκεῖα καλοκαιρινὴ βραδυὰ. (Πέταξε καὶ περνοῦν γοργὰ τὰ καλοκαίρια). Ἀχ! πῶς ἄκουε ἡ ψυχὴ της τὸ πρόσταγμα. Πῶς φτερούγιαζε γοργὴ στὴ μαγικὴ ζωὴ. Μοῦ τὴν ἔπαιρνε γιὰ πάντα τὸ τραγοῦδι τοῦ φοβεροῦ τεχνίτη. Καὶ εὐθὺς ὡσὰν νὰ ἦταν ἡ ἡχώ τοῦ λαμπροῦ τραγοῦδιοῦ, ἀνέθηκε ἀπ' τὴ ψυχὴ μου ἄλλο ἄσμα ἄλλο καὶ πνευματικὸ χωρὶς νότες φθαρτῆς μουσικῆς. Καὶ ἦταν πολὺ πιὸ ὠραῖο ἀπ' τὸ τραγοῦδι τοῦ τεχνίτη, γιὰ τὴν πάντα τὸ πνεῦμα εἶναι πιὸ ὠραῖο ἀπὸ τὴν ὕλη, ὅσο κι' ἂν εἶνε τεχνική. Τὸ τραγοῦδι τῆς ψυχῆς μου ποῖός ποτὲ θὰ τ' ἀκούσῃ; πὺ εἶναι τὰ λόγια πὺ θὰ τὸ γράψουν, οἱ νότες πὺ θὰ τὸ ἱστορήσουν; Ἀρὰ γε ἡ ψυχὴ μου ὅταν φτερούγιζε ἄλλη γύρω στὸν Πλάστη της στὸν αἰώνων τὴν ἀρχὴ, μὴν ἀκούσε τὸν κατὰ δικὸ Ἀγγελο πὺ πέρτοντας στὸν Ἀδὴν ἔκλαψε τίς περασμένες δόξες καὶ τὰ Οὐράνια μὲ τὴν καταρραμένη ἄρρα του πὺ δὲν μπορούσε νὰ ψαλλῇ πιὰ τὰ ἀλληλοῦκα τὰ πρῶτα; Μὴν ἔκλεψε τότε κρυμὰ παρρηλικὴ στρόφῃ καὶ τὴν θυμᾶται τόρα πὺ πάει καὶ αὐτὴ στὸν Ἀδὴν! Ἀχ! νὰ μπορούσε νὰ ἀκούσῃ τὸ τραγοῦδι τῆς ψυχῆς μου. Ὡσὰν σκιὰ ἐμπρὸς σὲ φῶς θὰ ἐχάνετο τὸ κράτος τοῦ προστυχοῦ τεχνίτη καὶ ἐγώ θὰ ξανάβρισκα τὸν Παράδεισο. Ἀλλὰ τὰ τραγοῦδια τῶν ψυχῶν μόνον οἱ ψυχές πὺ τὰ λένε καὶ τὰ ἀκοῦνε.

Ἐξάρνα τὴν ἄκουσα νὰ λέγῃ: Ἀχ! μὲ μελαγχολεῖ αὐτὴ ἡ μουσική. Μὲ τρελλαίνει, μοῦ παίρνει τὴν καρδιά...

— Τὸ ξέρω, τὸ ξέρω... Ἀχ! νὰ φύγω, νὰ φύγω! ... Καὶ ἐνῶ σύννεφα καταμέλανα ἐκυρφοῦν τὸ φεγγάρι, ἔφυγα μέσ' σὲ σκότος σὰν κολασμένος. Καὶ μέσ' στὴν ἀξιοθρήνητή μου φυγὴ ἄκουα τὴν καταρατὴ μουσικὴ νὰ ἀλλάξῃ σκοπὸ καὶ νὰ ξαναπαίξῃ τραγοῦδι κυνηγετικό. Βέβαια ἔφυγα σὰν ἐλάφι καὶ μὲ κυνηγοῦσε, καὶ ἔψαλε τὸ τραγοῦδι νίκη καὶ θρίαμβο καὶ οἱ τελευταῖαις του νόταις πὺ ἄκουσα ἦταν παρόμοιαις μὲ τὸ γέλοιο τοῦ καθαλάρη ὅταν εἶπε σὲ ὄνειρο: Ἀγάπη μου, τὸ πιάσαμε πειὰ. Κατάλαβα, κατάλαβα.

Τὴν ἄλλη μέρα ἔφυγα στὰ ξένα. Ὅταν μὲ καιρὸ ξαναγύρισα στὴν πατρίδα, ὅλοι ἀπορῶντας μὲ διηγήθησαν ὅτι Ἐκεῖνη εἶχε φύγει κρυφὰ μιὰ νύχτα, ἀφίνοντας γονεῖς ἀπελπισμένους καὶ δὲν ἀκούστηκε πειρὰ.

Μερικοὶ παρετήρησαν, ὅτι τὴν ἴδια μέρα ἕνας ξένος μουσικὸς, ποῦ εἶχε φαγὴ στὸ χωριὸ πρὶν λίγαις μέραις καὶ ξεκούφαινε τὸν κόσμον μὲ τὸ ζουρνά του, γάθηκε γιὰ μιὰς κι' αὐτός. Ἀπόρησαν πῶς δὲν ἔδει-ξα καμμιάν ἐκπληξί, στὴν ἀπίστευτη εἰδήσει.

Φαράρι, 15 Ἀπριλίου 1896.

A. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Μοῦ γράφετε μὲ τόσῃν τρυφεράν καλωσύνην, ὥστε ἡ πρώτη μου ὀρμὴ ἦτο νὰ σᾶς ὑπακούσω. Μ' ἀνεχαίτισαν τὰ μακρὰ τῆς ἐργασίας μου ἔτη καὶ μ' ἐτρόμαξε τὸ μέλλον. Ἄ, ὅχι, σεβαστὴ ἀγνώστος φίλη, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπακούσω καὶ σᾶς θερμοπαρκαλῶ νὰ μοῦ κάμετε τὴν τιμὴν, ν' ἀναγνώσετε ὁλόκληρον αὐτὸ τὸ γράμμα.

Εἴσθε ξένη καὶ ἀπόἈληθινὴν συμπάθειαν πρὸς τοὺς νεωτέρους Ἕλληνας, μετὰ τῶν ὁποίων ζήτε ἀπὸ μηχανῶν ἐτών(ῃ καὶ ἀπὸ περιέργειαν, νὰ μάθετε τί τάχα κάμνουν οἱ ἀπόγονοι θεῶν καὶ ἡμιθέων) ἐσπουδάσατε τὴν γλῶσσαν μας.

Εἴσθε ξένη καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτὴν, τὴν ὁποίαν ἐμάθατε ἀπὸ τὸν διδασκαλὸν σας, δὲν εἴσθε ὑποχρεωμένη νὰ γράψετε, ὅτι φρονεῖτε, ὅτι αἰσθάνεσθε, καὶ νὰ ζωγραφίσετε, ὅσα βλέπετε νὰ παίζωνται τριγύρω σας.

Κηρύττεσθε πολὺ δικαίως ὑπὲρ τῆς καθαρεύουσας, διότι δὲν εἴσθε ἡναγκασμένη μὲ τὴν ἀνεπαρκῆ αὐτὴν τεχνητὴν γλῶσσαν, νὰ περιγράψετε σκηνὰς τοῦ καθημερινοῦ βίου. Ὅσοι ἀπεπειράθησαν νὰ γράψουν, τὰ ἔργα των δὲν ἔζησαν. Τὰ ἐφόνευσεν ἡ ἀνεπάρκεια τῆς γλῶσσης καὶ τὸ ἐπιτηδευμένον ὕψος, εἰς τὸ ὅποιον ἐξάπαντος ἔπρεπε νὰ ἐκπέσουν.

Ἡ πομπώδης καθαρεύουσα εἶναι γλῶσσα μεταβατική. Αὐριον θὰ φουρήσῃ ἕνα ἀεράκι καὶ θὰ σάρωσῃ τὸ δὲρ τὸ θὰ τὸ ἀναλυμένον ἀπαρέμγατον καὶ ἡ γλῶσσα αὐτὴ θὰ μείνῃ γλωσσολογικὸν μνημειον τῶν ἡμερῶν μας.

Τώρα πιθανόν καὶ ἡ δημώδης νὰ ᾔηνε μεταβατική, διότι ἐγὼ δὲν εἰμυροῶ νὰ παραδεχθῶ, ὅτι ἐλύθη τὸ γλωσσικὸν ζήτημα. Μεταξὺ δύο μεταβατικῶν γλωσσῶν, ποία πρέπει νὰ προτιμηθῇ διὰ φιλολογικὰ ἔργα;

Ἡ γλῶσσα τοῦ διδασκάλου ἢ ἡ γλῶσσα τῆς καλῆς μητρός μας;

Ἐδῶ ὁ δισταγμὸς δὲν χωρεῖ. Ἄφου δὲν εἰμυροῦμαι κἀνεῖς μὲ μίαν μονοκονδυλίαν νὰ μορφώσῃ τὴν καθαρεύουσαν εἰς γλῶσσαν βιώσιμον ἢ νὰ στερεώσῃ τὴν δημώδη, ἀντὶ νὰ σταυρώσῃ τὰς χεῖράς του ἀδρανεῖς, ἅς γράψῃ εἰς τὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ἐμάθεν ἀπὸ

μικρὸ παιδάκι καὶ εἰς τὴν ὁποίαν θ' ἀποδώσῃ πιστότερα, ὅ,τι θέλει νὰ γράψῃ.

Ὅταν, χωρὶς νὰ παραλείψω οὔτε συλλαβὴν, διαβάξω ὅσα περὶ γλῶσσης γράφονται, σχηματίζω τὴν ιδέαν: ὅτι γίνεταί μιὰ μεγάλη ζύμωσις, ἀλλὰ δὲν κουράζω τὸν νοῦν μου διὰ νὰ βγάλω συμπεράσματα ὑπὲρ τοῦ ἐνός ἢ ὑπὲρ τοῦ ἄλλου. Ἄς ἐργάζωνται ἐκεῖνοι, ἡ ἐργασία των μᾶς ὠφελεῖ, μὰ καὶ ἐγὼ δὲν πρέπει νὰ μείνω ἀδρανής, ἀναμένοντα τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν των. Ἡ ἐπερχομένη γενεά, πρέπει νὰ εὕρῃ ἔργα.

Ἄν, μεταξὺ τῶν φιλολογικῶν ἔργων, τῶν συγγραμμάτων φιλοπόνων λογογράφων μας, ὑπάρχουν ἔργα βιώσιμα, καὶ μίαν ἀλήθειαν ἂν ἐγκρούπτουν καὶ ὀλίγην τέχνην ἂν ἡ μορφή των παρουσιάσῃ, ἡ ἐπερχομένη γενεά, δὲν θὰ ἐξετάσῃ ἂν ἡ γλῶσσα ἦτο ζηλευτή, ἀλλὰ θὰ μᾶς εὐγνωμονῇ, διότι εὔρεν ἔργα καὶ ὅχι λόγια λόγια λόγια.

Τώρα, ὅπως ἀπὸ τὴν καθαρεύουσαν, δὲν λαμβάνω παρὰ τὰς μάλλον ἐν χρήσει λέξεις καὶ ἀπὸ τὴν δημώδη, χωρὶς νὰ μελετήσω τὰ γλωσσικὰ ἰδιώματα τῆς ἀληθινῆς νεοελληνικῆς βαθεῖα, λαμβάνω ὅσα μεταχειρίζονται οἱ τριγυρινοὶ μου.

Αὐτὴ ἡ ἀμέλεια ἴσως θεωρηθῇ φυγοπονία ἢ καὶ ἔλλειψις ἀρχῶν σταθερῶν. Ἡ ἀλήθεια εἶνε, ὅτι εὗρισκω τὸν ἐαυτόν μου ἀκατάλληλον διὰ τοιαύτην γλωσσολογικὴν ἐργασίαν καὶ ἔπειτα ἐκτιμῶ πολὺ τοὺς εἰς τὰ τοιαῦτα ἐργαζομένους καὶ ἔχω ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν δραστηριότητά των, πολὺ δὲ περισσοτέραν εἰς τὸ πείσμα των, μὲ τὸ ὅποιον ὑπερασπίζονται τὰς ιδέας των.

Ἀπὸ τὸ πείσμα των, θὰ εὔρουν ἐπιχειρήματα καὶ ἡ νίκη, ἐνὼ νομίζουν, ὅτι θὰ δοθῇ εἰς ἐκείνον, ὁ ὅποιος θὰ παρατάξῃ περισσότερα ἐπιχειρήματα, ἢ ἐλπίς των θὰ διαψευσθῇ.

Τὴν ἐτυμηγορίαν τῆς ἡ ἐπερχομένη γενεᾶ, δὲν θὰ ἐκφέρῃ βασιζομένη εἰς ἐπιχειρήματα.

Τὰ σημερινὰ ἔργα, τὰ ἀγριολούουδα μὲ τὸ ἰδιῶζον ἄρωμά των, θὰ ᾔηνε ὁ τάκης, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ ζήτημα θὰ τεθῇ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ Ο ΨΥΧΟΠΑΤΕΡΑΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

[Τὸ γράφετον τοῦ Βένιερη, ὡς ἐν τῇ τρίτῃ πράξει. Ἡ μεγάλη θύρα τοῦ βάλθους εἶνε κλειστή. Ἀπομυσήμερον. Ὁ Γεῶργος καὶ ὁ Εὐτύχιος κάθονται πρὸ μικροῦ τραπέζιου, παρὰ τὸ γράφετον τοῦ Βένιερη, πίνοντες καφέ καὶ συνομιλοῦντες πρὸ πολλῆς ὥρας. Ὁ Εὐτύχιος κάθεται εἰς τὸ διβάνιον].

Εὐτύχιος.—(Μετά τινα σιωπῇ). Καὶ ὡς τί ὦρα κοιμᾶται συνήθως;

Γεῶργος.—Μὰ ὡς τὰς τρεῖς.